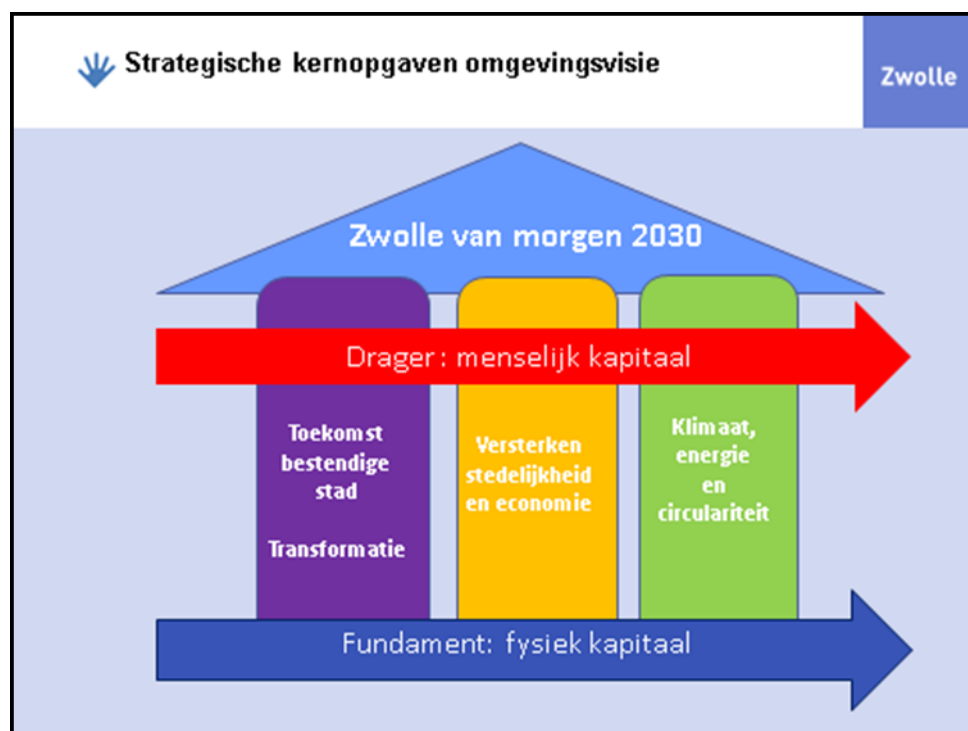

Extract met overzicht strategische kernopgaven, ambities en aanzet voor richtinggevende keuzes

Datum

22 februari 2017

1.1 Menselijk kapitaal als drager / fysieke kapitaal als fundament

De stad wordt gevormd door alle mensen die in de stad wonen en werken of de stad gebruiken: het menselijk kapitaal van de stad. De mensen in de stad maken samen de stad, al eeuwenlang.

Menselijk kapitaal is de drager van de stad.

Ambitie:

Het menselijk kapitaal wordt gevormd door huidige en toekomstige inwoners en ondernemers en gebruikers van de stad. Om het menselijk kapitaal optimaal te kunnen benutten /versterken is het van belang dat :

- alle mensen (bewoners, ondernemers en gebruikers) in stad Zwolle zichzelf maximaal kunnen ontplooiën. Daarmee benutten we alle kwaliteiten in de stad optimaal;
- we een stedelijk ecosysteem creëren met optimale fysieke en sociale verbindingen, zodat de stad maximaal als netwerk fungeert;
- we benutten de doorontwikkeling van de stad om maximaal vernieuwing te genereren, om een veerkrachtige stad te zijn.

Menselijk kapitaal is de drager, het fysiek kapitaal is ons fundament.

De stad Zwolle en haar natuurlijke omgeving is van grote kwaliteit. Dat willen we behouden. Ons fysiek kapitaal is tevens ons fundament in de zin dat we voor het voortbestaan van de stad, rekening moeten houden de natuurlijke omstandigheden van de stad en de veranderingen daarin. We zijn een Deltastad, voortdurend zich aanpassend aan de natuurlijke omstandigheden.

We vertalen dit in drie strategische kernopgaven voor de stad.

Datum

22 februari 2017

1.2 Kernopgave

Toekomstbestendige gebieden/ transformatie bestaande stad

Ambitie:

Zwolle nodigt uit om op basis van vitaliteit, duurzaamheid, gezondheid en solidariteit samen te werken aan een toekomstbestendige stad.

De invulling die Zwolle aan de term 'toekomstbestendig' geeft is daarbij:

Zwolle werkt aan de toekomstbestendigheid van de stad. Dat doen wij omdat ook toekomstige generaties moeten kunnen profiteren van de ruimte die de stad biedt. Aan mensen en aan hun ideeën, om zich verder te ontwikkelen. Iedereen die dat wil kan in Zwolle de komende decennia comfortabel, veilig en duurzaam leven, wonen en werken. Zwollenaren maar ook anderen willen investeren in de stad, in een mate en op een manier die bij hen past. We creëren de ruimte die nodig is om de mensen en de stad te laten groeien: in een omgeving die uitnodigt om te versnellen én om te bezinnen. We bieden overzicht, stemmen af en zorgen er zo voor dat gekozen kan worden. We kunnen maatwerk bieden op alle niveaus, of het nu gaat om de grote stedelijke opgaves, de inzet op sterke wijken en gebieden of om genoeglijke buurten. Onze stad is nooit af maar altijd klaar.

Binnen de ambitie onderscheiden we vier bouwstenen:

1. Bouwsteen vitale gebieden

Doel: Zorgdragen voor levensloopbestendige en multifunctionele gebieden waar mensen (jong en oud) in hun eigen omgeving kunnen en willen blijven wonen, waar de voorzieningen en de ruimtelijke kwaliteit de aantrekkelijkheid van de woonomgeving versterken en die de gewenste en benodigde economische dynamiek heeft. Met optimale verbindingen en bereikbaarheid als randvoorwaarde.

2. Bouwsteen gezonde gebieden

Doel: Zwolse gebieden dragen (meer) bij tot gezond leven in eigen buurt en stad.

3. Bouwsteen solidaire gebieden

Doel: Zwollenaren worden gestimuleerd om samen zorg te dragen voor elkaar, elkaars belangen en onze omgeving.

4. Bouwsteen duurzame gebieden

Doel: de gebieden dragen bij aan de duurzame leefomgeving.

- Gebieden zijn voorbereid zijn op klimaatverandering (wateroverlast, hitte, droogte, wind) .
- Met ontwikkelend beheren transformeren we de openbare ruimte naar een toekomstbestendige openbare ruimte, die bijdraagt aan de klimaatadaptatie

Datum

22 februari 2017

(zoals het verminderen van hittestress en wateroverlast) en houden daarbij rekening met maatschappelijke veranderingen.

- Voor Zwolle karakteristieke flora en fauna houden we in stand en geven we de ruimte.
- We staan ervoor dat de ondergrond bijdraagt aan de ruimtelijke ontwikkeling van de stad en duurzaam waterbeheer en de energiepotentie maximaal wordt benut. Met energiebewust beheren dragen we bij aan de energietransitie.
- Initiatieven voor energietransitie worden gestimuleerd en ruimtelijk goed ingepast, waarbij we educatie en voorlichting op het gebied van natuur en milieu verzorgen.

Datum

22 februari 2017

1.3

Kernopgave

Versterken stedelijkheid en economie

Ambitie:

Zwolle wordt 'stedelijker' en bevestigt zo haar toppositie in Noordoost-Nederland als stad met kwaliteit en optimale bereikbaarheid.

De stad nodigt uit en is zo ingericht dat overheid, ondernemen, onderwijs en onderzoek in het stedelijk en regionaal netwerk maximaal kan excelleren. In samenspraak met de regio specialiseert Zwolle zich vanuit haar stedelijke kracht en centrale positie in het landelijke netwerk.

De basisambitie van de strategische kernopgave 'versterken stedelijkheid en economie' vraagt in de doorvertaling in de beschrijving van een aantal belangrijke deelopgaven, namelijk :

- Versterken stedelijkheid/ een groter centrumgebied
- Woningbouwopgave
- Versterken economie

Opgave versterken stedelijkheid/een groter centrumgebied

Stedelijkheid is niets meer of minder dan een concentratie van menselijke activiteiten. Deze concentratie van activiteiten leidt tot uitwisseling van ideeën, creativiteit, ontmoeting, specialisatie, diversiteit en innovatie. Dit leidt ook tot nieuwe vormen van samenwerking, nieuwe coalities en het aanboren van nieuwe marktsegmenten. Hierdoor ontstaat dynamiek, (nieuw) ondernemerschap en daarmee vooruitgang. Het bevestigen en versterken van de ambitie om van Zwolle dé centrale stad voor Noordoost-Nederland te maken, met de daarbij onontbeerlijke grote mate van stedelijkheid, een stad die bruist en divers is, vraagt om een groter centrumgebied.

Richtinggevende uitspraak:

In 2030 is het grote centrumgebied een vanzelfsprekendheid. In 2030 is het centrumgebied in uitstraling en omvang passend bij de centrale rol die Zwolle in Noordoost Nederland heeft.

De toenemende intensivering van het gebruik van de binnenstad maakt het noodzakelijk dat de schil rondom de historische binnenstad verder verstedelijkt en daarmee qua sfeer en beleving beter aansluit op de historische binnenstad. De grote slag in vergroting van de stedelijkheid wordt gemaakt rond het historische centrum, met name in het gebied tussen singels en IJsselallee (Spoorstad).

- In 2030 is er een betekenisvolle balans tussen de historische stad en de spoorstad. Alle grootstedelijke activiteiten vinden plaats in het gebied van singel tot IJsselallee.

Datum

22 februari 2017

Randvoorwaarde is dat het spoor als barrière is opgeheven door het toevoegen van meerdere verbindingen.

- Het stedelijk weefsel van het vergrote centrumgebied is fijnmazig en meerduidig om zo optimaal de uitwisseling en verbinding van menselijke activiteiten te stimuleren.
- We ontwikkelen een Zwolse vorm van stedelijkheid: zorgvuldig, samenhangend, inclusief en uitnodigend. Een persoonlijke stedelijkheid. We zetten in op hoge dichtheid van menselijke activiteiten in gebouwen en in het publieke domein.

Zwolle als levendige en dynamische stad; NEXTcity

Als we hetzelfde blijven doen wat we altijd deden, krijgen we meer van hetzelfde. Het Zwolle van Morgen kan niet tot stand komen zonder een grotere en intensere concentratie van menselijke activiteiten. NEXTcity. Uiteraard met behoud van de kwaliteiten die de stad en het ommeland heeft. We moeten als Zwolle zelfbewust positie in gaan nemen, en voor de toekomst verstandige keuzes maken. De omgevingsvisie kan ons daarbij helpen.

Woningbouwopgave: woonvisie als onderlegger

Een volgende stap in stedelijkheid, het doorontwikkelen van de stad, kan niet zonder een programma. Er ligt een grote opgave om woningen te realiseren: de verwachte woningbehoefte bedraagt 5500 tot 6000 woningen tot 2027 en circa 4000 woningen vanaf 2027 tot 2040.

Een belangrijke stap naar een onderlegger van de Omgevingsvisie is de concept Woonvisie 'Ruimte voor Wonen' waarin de belangrijkste ambities en woonopgaven voor de komende 10 jaar zijn beschreven.

Conform de woonvisie leiden deze ambities voor de omgevingsvisie tot de richtinggevende uitspraak, conform het huidige Structuurplan 2020 en de concept-woonvisie: inbreiding gaat boven uitbreiding.

De woningbouwopgave is een kans om voor de komende jaren nog een substantiële doorontwikkeling van de stad tot stand te brengen.

We benutten de groei maximaal om de stad van binnenuit te vernieuwen.

Concreet gaan we er in de woonvisie en omgevingsvisie vanuit dat minstens de helft van het woonprogramma tot 2027 binnenstedelijk wordt gerealiseerd.

Verstedelijking: de kwaliteiten van het landschap

Het landschap van de stadsrand wordt niet de contramal van verder voortschrijdende verstedelijking, maar behoudt zijn logische en stevige structuur en blijft uitblinken in aantrekkelijkheid. Naast de waardevolle groen en blauwe structuur in de stad vormt dit het natuurlijke kapitaal van onze stad. Voor de landschappen geldt:

- Vanuit een steeds stedelijker wordend centrumgebied zijn de omliggende landschappen lopend en met de fiets beter en comfortabeler bereikbaar.
- De belevingswaarde van deze landschappen wordt gekoesterd en verbeterd.

Datum

22 februari 2017

Opgave:**Versterken van economie van stad en regio**

Het werken aan stedelijkheid is ook van belang voor de economische positie van de stad en regio. Stedelijke economieën zijn productiever, groeien sneller en hebben een groter innovatief vermogen (dan “dorpse” economieën). Door de agglomeratievoordelen is het voor bedrijven interessant om gevestigd te zijn in steden: nabijheid van andere bedrijven, basis voor hogere arbeidsproductiviteit, nabijheid van banen en onderwijs (kennis en potentiële beroepsbevolking), als ook culturele en recreatieve voorzieningen. En prettig wonen wordt daarbij steeds meer een voorwaarde voor het vasthouden van schaarse talenten die nodig zijn voor een sterke economische ontwikkeling.

Als centrumstad werkt Zwolle als een magneet in een grotere regio van 20 gemeenten met 675.000 inwoners. Het ‘Daily Urban System’ van de regio Zwolle voorziet in de totale behoefte van werken, wonen, onderwijs, recreëren, consumeren en gezondheid. Dit betekent dat de stad ook verantwoordelijkheid draagt voor de omgeving van de stad door economische vernieuwing, het op orde hebben van de verbindingen en het bieden van kansen voor de ontplooiing van de mensen in stad en regio (MBO, HBO). De economie en de arbeidsmarkt veranderen. Technologische innovaties, flexibilisering en internationalisering hebben veel impact. Om de economisch sterke positie van Zwolle te behouden en de groei verder te versterken zit de opgave vooral in het binden van voldoende hoogopgeleide kenniswerkers aan Zwolle en daarnaast meer ruimte te creëren voor de creatieve industrie.

Ambitie:**We versterken de economie van stad en regio, door:**

- Het versterken van de economische structuur en stimuleren innovatie met speciale aandacht voor nieuwe doelgroepen, zoals de creatieve sector, de toegepaste wetenschap en internationalisering;
- Het stimuleren van een circulaire economie, bijdragend aan het behalen van de milieu- en klimaatdoelstellingen en is voor de regio Zwolle een banenmotor en versterking voor de economie. (zie kernopgave 3).
- Maximale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zowel huidig als toekomstig. In Zwolle opgeleide studenten onderscheiden zich door hun talent en competenties voor samenwerken, ondernemen en “cross over”- (grensontkennend) denken.
- De verhoogde aantrekkelijkheid en activiteit van Zwolle, in het bijzonder rond het centraal station, en de daaruit voortvloeiende mobiliteit vraagt om een hierop gerichte doelstelling. Zwolle gaat innovatieve vervoersconcepten in personen- en goederenvervoer (en OV) doorontwikkelen, met oog op het beter benutten van de bestaande regionale en bovenregionale infrastructuur.
- Door meer gebruik te maken van de handelsstromen met Duitsland, België en Noord-Frankrijk en bedrijvigheid te acquireren groeit het verdienvermogen op het gebied van economie, mobiliteit en inwoners. In een internationale economie kan Zwolle haar concurrentiekracht alleen versterken door aan te haken bij andere regio's (agglomeratiekracht).

Datum

22 februari 2017

De nieuwe economie vraagt om vernieuwing van bedrijfs- en kantorenconcepten en locaties. Dit vraagt om flexibiliteit, meer ruimte voor menging van functies, hybride bedrijfsvoeringen en crossover concepten. Voor de Zwolse kantorenmarkt zien we een verschuiving in de vraag van grote monofunctionele perifere locaties naar kleinschalige multifunctionele meer binnenstedelijk gelegen kantorenlocaties.

Als centrum van regionale samenwerkingsverbanden heeft Zwolle voldoende ruimte om de behoefte aan enerzijds kleinschalige binnenstedelijke werklocaties en anderzijds grootschalige locaties met hogere milieucategorieën te faciliteren. De potentie van Zwolle moet benut worden om meer (boven)regionale en internationale bedrijvigheid te trekken. Voor deze doelgroep heeft Zwolle met Hessenpoort een unieke positie in de regio.

Het versterken van de economie leidt voor de fysieke leefomgeving tot de volgende ambitie ten aanzien van de werklocaties in de stad:

Ambities:

We versterken de economie van stad en regio, door voldoende ruimte te bieden voor nieuwe bedrijfs- en kantorenconcepten en locaties, vertaald naar:

Positie werk-/ kantorenlocaties:

- Nieuwe bedrijfs- en kantorenconcepten vragen om meer gemengde stedelijke vestigingsmilieu's, flexibiliteit, meer ruimte voor menging van functies, hybride bedrijfsvoeringen en crossover concepten.
- Voor de grote kantoorgebouwen buiten het centrum moeten we nu al nadenken over oplossingen voor (ander) toekomstig multifunctioneel gebruik. Bij voorkeur een transformatie naar woningen gezien de grote binnenstedelijke woningbouwopgave.
- Hessenpoort ontwikkelt zich verder als bovenregionaal en internationaal bedrijventerrein met grote kavels, en reserveert ruimte voor circa drie grote ruimtevragers (5 – 10 hectare);
- Voorst, De Vrolijkheid en Marslanden zijn gemengde werkgebieden met een regionaal profiel, die door hun binnenstedelijke ligging ook aantrekkelijk zijn voor de vorming van (innovatie)clusters. Hierin faciliteert de (regio) Zwolle zo optimaal mogelijk.
- Daarbij behoudt Voorst ook haar bijzondere positie voor de kern van de kapitaalintensieve Zwolse maakindustrie door de bereikbaarheid via weg (aan de A28) en water te versterken en de balans met de naastgelegen stedelijke (woon)gebieden te borgen.
- Het ontwikkelen van innovatieve woon/werkmilieu's, zoals bijvoorbeeld Hanzeland/-Spoorzone en Oosterenk, waar kantoren en woningen worden gecombineerd.
- Zwolle focust zich op het verder ontwikkelen van bestaande topwerklocaties voor economische concepten op het gebied van Health (Health and Innovation Park, HIP), kunststof (Polymer Science Park, PSP), en Logistiek (regionaal cluster van multimodale natte en droge bedrijventerreinen). Nieuw is de ontwikkeling van een

Datum

22 februari 2017

klimaatcampus als ruimtelijke vertaling voor de speerpunten klimaatadaptieve stad en circulaire economie.

Strategische bedrijfsterreinenvoorraad:

- Er is tot 2030 zeker voldoende (kwantitatief) aanbod voor de lokale markt op Hessenpoort (Zuid) en op inbreidingslocaties binnenstedelijk.
- Daarnaast is er op Hessenpoort ook voor de bovenregionale en internationale markt voldoende aanbod voor de vraag tot circa 2040. Met andere woorden kwantitatief voldoende hectares om in de vraag van de verschillende marktsegmenten te voorzien de komende decennia. Aanleg van nieuwe strategische voorraad lijkt daardoor niet opportuun.

Datum

22 februari 2017

1.4

Kernopgave

Klimaat, energie en circulariteit

Klimaat

Door de klimaatverandering stijgt de zeespiegel, komt er meer water over de rivieren en het weer wordt extremer: heviger plensbuien, meer hittegolven en droogte. Door onze ligging in de IJssel-Vechtdelta zijn we extra kwetsbaar voor klimaatverandering, met name ten aanzien van waterveiligheid en wateroverlast. Zonder investeringen in klimaatbestendigheid (technisch inhoudelijk, procesmatig en financieel) zal Zwolle dit water niet meer kunnen verwerken. Dat heeft gevolgen voor onze veiligheid en gezondheid en leidt tot schade. Dat betekent dat Zwolle voor een flinke opgave staat om in de toekomst een leefbare en economisch krachtige deltastad te blijven. Een stad die veilig is voor overstroming en waar overlast en schade door extreem weer zoveel wordt voorkomen.

Ambities:

1. **Zwolle is in 2050 klimaatbestendig ingericht en daarmee veilig voor overstromingen en aangepast aan extreem weer.**
2. **Zwolle verzilvert de kansen die klimaatbestendige ontwikkeling biedt en draagt daarmee bij aan een toekomstbestendige ontwikkeling.**

De doelen voor klimaatadaptatie zijn:

- Met ingang van 2020 handelt Zwolle structureel klimaatadaptief
- We benutten kansen die zich nú voordoen om Zwolle klimaatbestendiger te maken
- Klimaatadaptatie draagt zoveel mogelijk bij aan andere opgaven in Zwolle
- Zwolle verzilvert de economische kansen die klimaatadaptatie biedt

Energie

Bij de energietransitie gaat het erom dat we van een energiehuishouding die gebruik maakt van fossiele brandstoffen overgaan naar een energiehuishouding die gebruik maakt van schone, hernieuwbare bronnen (zon, wind, bodemenergie, waterkracht, etc.). We noemen het een transitie omdat het gaat om lange termijn (20-50 jaar), er sprake is van een radicale en structurele verandering op systeemniveau en wordt gekenmerkt door een grote mate van complexiteit en onzekerheid.

Ambitie :

(Inter)nationaal is al veel afgesproken. In dit document beperken we ons tot wat er in Zwolle en de provincie is afgesproken. Daarbij doen we een voorstel tot een aanvulling op de reeds uitgesproken ambitie van de raad. De raad heeft in 2015

Datum

22 februari 2017

als (lange termijn) ambitie uitgesproken dat Zwolle op termijn energieneutraal¹ is. Hier is nog geen datum aan gekoppeld. Om dit aan te scherpen stellen wij voor om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn.

De doelen voor energietransitie zijn de volgende:

- Zwolle reduceert in 2025 25% van de uitstoot van CO₂ ten opzichte van 1990
- Zwolle wekt 20% van de energie die wordt gebruikt duurzaam op in 2020, in 2025 is dit 25%.
- Zorgen voor toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en hernieuwbare energie voor iedereen in 2025. Met deze opgave wordt zoveel mogelijk bijgedragen aan:
 - De regionale en lokale economie (denk aan waarde van woningen, werkgelegenheid, koopkracht (energie-armoede) ombuigen van geldstromen (de energierekening van de stad Zwolle is € 200 miljoen per jaar, etc.)
 - De sociale infrastructuur van Zwolle (denk aan betrokkenheid bewoners/bedrijven/ instellingen/ verenigingen, kenbaarheid, zelf- en samenredzaamheid, menselijke maat)
 - Waardevolle leefomgeving (denk aan gezondheid, reductie van CO₂, materiaalgebruik)
 - Energie als katalysator te (h)erkennen voor het nieuwe maken van de stad

Circulariteit

De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Anders dan in het huidige, lineaire systeem waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd. Circulaire economie draagt bij aan het behalen van de milieu- en klimaatdoelstellingen en is voor de regio Zwolle tevens een banenmotor en versterking voor de economie. De transitie naar een circulaire economie is een logische reactie op het afnemen van de beschikbaarheid en leverbetrouwbaarheid van grondstoffen en de afspraken in de milieu- en klimaatakkoorden.

Ambities:

- 1. Efficiënter met grondstoffen omgaan en daartoe initiatieven stimuleren en faciliteren.**
- 2. MKB in staat stellen en ondersteunen de slag te maken en de kansen te benutten.**
- 3. Zwolle maximaal laten profiteren van de innovatie in de economie als gevolg van de transitie naar circulariteit. Enerzijds als aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven die circulair zijn of bezig zijn / gaan om dat te worden. Anderzijds omdat bedrijven die circulair zijn behoefte hebben aan bedrijven en dienstverleners die een rol vervullen in de circulaire kringlopen.**

¹ De definitie van energieneutraal is dat je evenveel energie verbruikt dan dat je zelf opwekt

Datum

22 februari 2017

Samen zijn ze de basis voor de richtinggevende uitspraak: we benutten de opgaven klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie en de nodige innovaties maximaal om bij te dragen aan een toekomstbestendige, dus vitale, solidaire, gezonde en duurzame stad.